

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

<i>Autor práce:</i>	Bc. Lenka Javůrková
<i>Název:</i>	<i>Srovnání dvou českých překladů románu Mephisto od Klause Manna</i>
<i>Akademický rok:</i>	2017/2018
<i>Vedoucí diplomové práce:</i>	Mgr. Věra Kloudová, Ph.D.
<i>Oponent:</i>	PhDr. et Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D.

Ano – takto má vypadat diplomní práce k dějinám překladu s využitím patřičného translatologického instrumentaria!

Práce je rozdělena na část, která uvádí do problematiky translatologické i literárně vědné (kapitoly 1–6), a na část věnovanou translatologické analýze a vyhodnocení jejích zjištění, včetně zařazení těchto zjištění do kontextu poznání o vývoji dobové překladové normy pro daná období a danou jazykovou dvojici (kapitoly 7–10). Práce porovnává dva české překlady románu K. Manna Mefisto, překlad z roku 1937 od M. Slonkové a překlad z roku 1962 od A. Siebenscheinové.

Z hlediska metodologického přístupu chválím okolnost, že diplomantka analyzuje jevy v konkrétních překladech se zřetelem k relevantnímu výchozímu textu (konzultuje tedy i předlohu, z níž vycházela Slonková ve svém překladu z r. 1937). Rovněž je vhodné, že autorka práce si zvolila vlastní analytický přístup, pracovala tedy s takzvaným hybridním modelem analýzy, který využívá z různých translatologických přístupů aspekty relevantní pro daný analyzovaný translát. Analýza je konstruktivní i pozitivní, což je správné.

Autorka nejenže vyjmenovává zjištění (tedy uvádí, „co“ bylo zjištěno), ale též (ve většině případů) uvádí možný důvod či motiv určitého překladatelského řešení (tedy „proč“ k danému jevu došlo / mohlo patrně dojít). Vhodně pracuje s kategoriemi (vývoje) recepce, nakladatelské praxe, včetně tak pragmatických aspektů, jako je dostupnost autorských práv k dílům. I za tento svůj zřetel ke komplexitě celé sociologické situace překladů zaslouží výraznou pochvalu.

Vhodně vychází ze stěžejní československé odborné literatury k tématu dějin překladu a zastarávání překladů, z cizojazyčné bychom snad ještě doporučili zohlednění konstitutivní práce Pym, Anthony: *Method in Translation History* (1998), která podtrhuje sociologický aspekt zkoumání v oboru dějin překladu a trefně se vyjadřuje k otázce porovnávání více překladů od jednoho originálu.

Relevanci autorčina prezentovaného výzkumu dále umocňuje fakt, že práce – zejména v interpretačních pasážích týkajících se zhodnocení pozice zkoumaných translátů v kontextu dobových překladatelských norem – navazuje na dvě tematicky příbuzné diplomní práce (O. Richterové a R. Novákové, obě obhájené v ÚTRL FF UK) a svá zjištění konfrontuje se zjištěními jejich. Diplomová práce L. Javůrkové tak

přispívá k průběžné práci (v koncepci zmíněných dvou předchozích prací předznamenané) na deskriptivním zachycení českých dějin překladu, v tomto případě zejména ve směru německo-českém.

Práce vychází z důkladných rešerší, on-line a například i v cizích knihovnách.

Určitou dílčí poznámku mám k názvu práce, jenž se může jevit dvojznačným, a to zejména jeho anglické znění názvu, z něž by recipient (nepředpokládáme-li u něj výraznější literárněvědné zázemí) nabýt dojmu, že práce porovnává dva překlady z pera K. Manna.

Dále doporučuji u odkazovaných diplomových prací uvádět vedoucího práce, jedná se o jistý akademický standard (vedoucí je uveden jen v jednom případě, v minimálně třech dalších případech nikoli).

Pododdíl 7.3.11 je nadepsán „Idiomatičnost vs. doslovnost“. Zde by bylo vhodné (tak jako později na straně 121) uvést, v jakém smyslu diplomantka pojem doslovnost používá. Jak známo, v jiném významu (např. vztah překladu vůči předloze) tento termín opakem idiomatičnosti být nemusí.

Souhlasit nelze s tvrzením, že Levý 1957 – *České t(h)eorie překladu* – představuje „stěžejní dílo o vývoji překladatelských metod“ (s. 114). Jak název tohoto nepředstiženého Levého díla napovídá, jedná se o přehled teorií (tedy „uvažování o“) překladu, nikoli pojednání o vývoji překladatelských metod (postupů / strategií / deskriptivních norem) na základě deskriptivních studií.

Jazykově práce není zcela bezchybná (ve výtisku průběžně vyznačeno), ale eventuální překlepy jsou nečetné a nesnižují informativní hodnotu práce.

Pozitivního práce přináší výrazně více, než jsem zde vyjmenoval, a ony pozitivní stránky dalece převyšují to, co jsem výše uvedl kritického. Další souhlasné poznámky jsou přičiněny ve výtisku práce značkou zaškrtnutí (✓), přičemž takových pasáží je vskutku velké množství.

K diskusi navrhuji následující otázku:

Proč je problematika výpustek v překladech zařazena do podkapitoly vnějazykových znaků překladů (7.2)? Autorka práce uvádí: Z „modelu Kathariny Reiß [sic] zde přebíráme obecný pohled na překlad z hlediska vnějazykových a vnitrojazykových prvků.“ To však neplatí zcela, protože právě o problematice výpustek Reißová pojednává v kategorii (vnitro)jazykových determinant, konkrétně v podskupině věnované sémantickým instrukcím.

Celkově práci hodnotím jako kvalitní příspěvek k poznání v oboru dějin překladu obecně a v oblasti německo-českých literárních vztahů zvláště. **Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.**

V Praze dne 29. srpna 2018

Tomáš Svoboda